

नियंत्रक, शिधावाटप व संचालक नागरी पुरवठा, मुंबई
यांचे नावे स्वीय प्रपंजी लेखा खाते मंजूर करणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण विभाग
शासन निर्णय क्र.संकीर्ण-१९२२/प्र.क्र.०४/नापु-१२
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय विस्तार, मुंबई-४०० ०३२
दिनांक :- १४ जून, २०२३.

संदर्भ :-

१. कृषी व वन विभाग(नागरी पुरवठा) शासन निर्णय क्र.PLA/१/९३६/दि.२६ एप्रिल १९६०
२. कृषी व अन्न व सहकार विभाग शासन निर्णय क्र.FPS/G/२११/९५४९ दि.२५ नोव्हें.१९६४
३. वित्त विभाग शासन निर्णय क्र.टीआरडब्लू-१०९४/प्र.क्र.७८/कोषा-४,दि.२० मे,१९९४
४. महाराष्ट्र कोषागार नियम, १९६८.
५. नियंत्रक, शिधावाटप व संचालक नागरी पुरवठा, मुंबई यांचे दि.२८.१०.२०२१ चे पत्र.

प्रस्तावना-

राज्य शासनाच्या अन्न,नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण विभागामार्फत सार्वजनिक वितरण व्यवस्था राबविण्यात येते. या योजनेअंतर्गत अन्नधान्याची खरेदी व विक्री करण्यात येते, त्याची परिणामकारक अंमलबजावणी करण्यासाठी राज्यशासनास भांडवली खर्च व गुंतवणुक करावी लागते. याकरीता योजनेची अंमलबजावणी करण्यासाठी महाराष्ट्र शासन, कृषी व वन विभाग (नागरी पुरवठा) शासन निर्णय क्र.PLA/१/९३६/दि.२६ एप्रिल १९६० व दि.२५ नोव्हेंबर, १९६४ नुसार मुंबई शिधावाटप क्षेत्रात वित्तीय सल्लागार व उपसचिव, आणि जिल्ह्यांच्या ठिकाणी जिल्हाधिकारी यांच्या नावाने वैयक्तिक ठेव लेखा खाते मंजूर करून या वैयक्तिक लेख्यातून राज्यातील अन्नधान्याची खरेदी विक्री तसेच अनुषंगिक बाबींकरीता करावा लागणारा खर्च भागविण्यात येत आहे.

मुंबई व ठाणे शिधावाटप क्षेत्रातील सार्वजनिक वितरण व्यवस्थेसाठी अन्न धान्य खरेदी व वितरण व्यवस्थेचे दैनंदिन व्यवहार सुरळीत चालू राहण्याकरीता व शिधावाटप यंत्रणेच्या लेखा विभागाच्या कामकाजात सुसुत्रता आणण्याकरीता नियंत्रक शिधावाटप व संचालक नागरी पुरवठा, मुंबई यांनी त्यांच्या नावे स्वीय प्रपंजी लेखा सुरु करण्याबाबत संदर्भ क्र.५ अन्वये विनंती केली आहे.

त्यानुषंगाने सद्य:स्थितीत वित्तीय सल्लागार व उपसचिव, यांचे नावे असलेला स्वीय प्रपंजी लेखा विभक्त करून त्यातून मुख्य लेखाशिर्ष ४४०८ भांडवली जमा व खर्चासाठी नियंत्रक, शिधावाटप व संचालक नागरी पुरवठा, मुंबई यांचे नावे स्वीय प्रपंजी लेखा खाते उघडण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

१. वित्तीय सल्लागार व उपसचिव यांच्या नावे असलेल्या स्वीय प्रपंजी लेख्यातून (PLA) रु. १६०.५० कोटीपैकी नियंत्रक, शिधावाटप व संचालक नागरी पुरवठा, मुंबई यांच्या नावे रक्कम रु. २५.०० कोटी व वित्तीय सल्लागार व उपसचिव यांच्या नावे १३५.५० कोटी याप्रमाणे स्वीय प्रपंजी लेखा विभाजीत करण्यात येईल. त्यानुसार नियंत्रक, शिधावाटप व संचालक नागरी पुरवठा, मुंबई यांच्या नावे रक्कम रु.२५.०० कोटी इतक्या रकमेचा स्वीय प्रपंजी लेखा उघडण्यास या शासन निर्णयाद्वारे मान्यता देण्यात येत आहे. तसेच सदरच्या

लेख्याकरीता नियंत्रक, शिधावाटप व संचालक नागरी पुरवठा, मुंबई हे प्रशासक राहतील व सदरच्या कार्यालयातील उपनियंत्रक शिधावाटप हे आहरण व संवितरण अधिकारी राहतील.

२. सार्वजनिक वितरण व्यवस्थेअंतर्गत अन्न धान्य खरेदी व वितरण व्यवस्थेसाठी मुख्य लेखाशिर्ष ४४०८ भांडवली जमा व खर्चासाठी स्वीय प्रपंजी लेखा खाते उघडण्याबाबत महाराष्ट्र कोषागार नियम, १९६८ मधील नियम-४९४ नुसार अधिदान व लेखा कार्यालयात स्वीय प्रपंजी लेखा खाते उघडण्यात यावा, व त्याचे व्यवहार भारतीय रिझर्व्ह बँकेमार्फत हाताळण्यात यावे. कृषी व वन विभाग(नागरी पुरवठा) विभाग शासन निर्णय क्र. PLA/१/९३६ Dated २६ April, १९६० आणि कृषी व अन्न व सहकार विभागाचा शासन निर्णय क्र.FPS/G/२०११/९५४९ Date:-२५ Nov, १९६४ च्या तरतूदीच्या अधिन राहून सदर शासन निर्णयास मान्यता देण्यात येत आहे.

३. सदर स्वीय प्रपंजी लेख्यातून खालीलप्रमाणे भांडवली जमा व खर्च करण्यात येईल.

अ) जमा:-

- I) राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा योजना, साखर, अंगणवाडी/कल्याणकारी, अन्नपूर्णा, एपीएल या योजनेकरीता मुंबई/ठाणे शिधावाटप क्षेत्राकरीता मंजूर अन्नधान्य नियतनानुसार प्राप्त होणारी रक्कम
  - II) अन्नधान्य खरेदी विक्री व्यवहारात आलेल्या तुटीची (अर्थसहाय्य) रक्कम
  - III) शासनाकडून वेळोवेळी निर्गमित शासन निर्णयानुसार सार्वजनिक वितरण व्यवस्थेअंतर्गत वितरीत करण्यात येणा-या अन्नधान्य व इतर वस्तुच्या विक्रीतून प्राप्त होणाऱ्या रकमा.
- सदर रकमा खालील लेखाशिर्षनिहाय जमा कराव्यात.

a) राष्ट्रीय अन्नसुरक्षा योजनेव्यतिरिक्त इतर योजना:-

मागणी क्र.एम ४ मुख्यलेखाशिर्ष ४४०८-अन्न साठवण व वखार साठवण, ९००-भांडवली लेख्यावरील जमा व वसुली (००),(००)(०२) मुंबई शहर भांडवली लेख्यावरील जमा व वसुली (अनिवार्य) (४४०८ ०१६६) ७०, वजा वसुली

b) राष्ट्रीय अन्नसुरक्षा योजना:-

मागणी क्र.एम ४ मुख्यलेखाशिर्ष ४४०८-अन्न साठवण व वखार साठवण, ९००-भांडवली लेख्यावरील जमा व वसुली (००),(००)(०५)राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा योजना-मुंबई शहर भांडवली लेख्यावरील जमा व वसुली (अनिवार्य)(४४०८ ०३४४) ७०, वजा वसुली.

ब) खर्च :-

- I) राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा योजना, साखर, कल्याणकारी योजना, एपीएल व इतर या योजनेकरीता मुंबई/ठाणे शिधावाटप क्षेत्राकरीता मंजूर अन्नधान्य नियतनानुसार अन्नधान्य खरेदीवरील खर्च
- II) राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा योजना, साखर, कल्याणकारी योजना, एपीएल व इतर या योजनेकरीता मुंबई/ठाणे शिधावाटप क्षेत्राकरीता येणारा अनुषंगिक खर्च

सदरचा खर्च खालील लेखाशिर्षनिहाय करावा.

A) इतर योजना अन्नधान्य खरेदी (राष्ट्रीय अन्नसुरक्षा योजना सोडून) -

मागणी क्र.एम ४ मुख्यलेखाशिर्ष ४४०८-अन्न साठवण व वखार साठवण, ०१-अन्न, १०१-प्रापण व पुरवठा, (०२) प्रापण वितरण व किंमत नियंत्रण, (०२)(०१) मुंबई शहर खरेदी किंमत (अनिवार्य) (४४०८ ००७७) २१, पुरवठा व सामग्री

- B) इतर योजना अन्नधान्य खरेदीवरील अनुषंगिक खर्च (राष्ट्रीय अन्नसुरक्षा योजना सोडून) -
मागणी क्र.एम ४ मुख्यलेखाशिर्ष ४४०८-अन्न साठवण व वखार साठवण,०१-अन्न,१०१-प्रापण व पुरवठा,(०२)
प्रापण वितरण व किंमत नियंत्रण, (०२) (०५) मुंबई शहर अन्नधान्य खरेदीवरील अनुषंगिक खर्च (अनिवार्य)
(४४०८०२६४) ५०,इतर खर्च
- C) राष्ट्रीय अन्नसुरक्षा योजना खरेदी खर्च :-
मागणी क्र.एम ४ मुख्यलेखाशिर्ष ४४०८-अन्न साठवण व वखार साठवण,०१-अन्न,१०१-प्रापण व पुरवठा,(०२)
प्रापण वितरण व किंमत नियंत्रण, (०२) (०८) राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा योजनेखालील खरेदीसाठी तरतुद मुंबई शहर
(अनिवार्य) (४४०८०३०८) २१,पुरवठा व सामुग्री.
- D) राष्ट्रीय अन्नसुरक्षा योजना अनुषंगिक खर्च :-
मागणी क्र.एम ४ मुख्यलेखाशिर्ष ४४०८-अन्न साठवण व वखार साठवण,०१-अन्न,१०१-प्रापण व पुरवठा,(०२)
प्रापण वितरण व किंमत नियंत्रण, (०२)(१०) राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा योजनेखालील मुंबई शहर,अन्नधान्य
खरेदीवरील अनुषंगिक खर्च (अनिवार्य) (४४०८०३२६) ५०,इतर खर्च.
४. सदरचे स्वीय प्रपंजी लेखा खाते उघडण्याची कार्यवाही नियंत्रक, शिधावाटप व संचालक नागरी
पुरवठा यांनी पूर्ण करावी. त्यानंतर वित्तीय सल्लागार व उपसचिव यांनी सदरच्या लेख्याकरीता मूळ भांडवल
उपलब्ध करून देवून सदरचा लेखा कार्यान्वित करावा. तसेच यापुढे नियमित अर्थसंकल्पिय कार्यवाही पूर्ण
करावी.
५. सदर खाते उघडल्यानंतर खालील बाबींची पूर्तता करणे आवश्यक राहिल.
- I) स्वीय प्रपंजी लेखा खात्यात सार्वजनिक वितरण व्यवस्थेअंतर्गत होणाऱ्या जमे व्यतिरीक्त
अन्य रकमा जमा करता येणार नाहीत.
- II) स्वीय प्रपंजी लेख्यातून भांडवली खर्चाव्यतिरिक्त इतर उदा.महसूली खर्च भागविता येणार
नाही.
- III) महाराष्ट्र कोषागार नियमावली १९६८ वित्त विभाग शासन परिपत्रक क्रमांक :-टीआरडब्ल्यू-
१०९४/प्र.क्र.७८/कोषा-४, दि.२० मे,१९९४ नुसार प्रशासकांनी वैयक्तिक ठेव लेख्याचे पासबुक दरमहा
कोषागाराकडे पाठवावे. प्रशासकांनी त्यांच्याकडील लेख्यातील नोंदी व कोषागाराने पासबुक मध्ये
केलेल्या नोंदीचा ताळमेळ घेऊन तफावत असल्यास त्याबाबतचा तपशील अथवा विसंगती नसल्यास
तसे प्रमाणपत्र पासबुकात देण्याचे प्रशासकांना बंधनकारक राहिल.
- IV) महाराष्ट्र कोषागार नियमावली १९६८ वित्त विभाग शासन परिपत्रक क्रमांक :-टीआरडब्ल्यू-
१०९४/प्र.क्र.७८/कोषा-४, दि.२० मे,१९९४ नुसार प्रशासकांनी त्यांच्याकडील व कोषागार / उप
कोषागार यांचेकडील जमा/खर्चाच्या नोंदी यांचा ताळमेळ घेऊन तफावत असल्यास त्याबाबतचा
तपशील अथवा विसंगती नसल्यास तसे आवश्यक प्रमाणपत्र दर वर्षी आर्थिक वर्ष संपल्यानंतर
३१ मे, पर्यंत कोषागार कार्यालयास सादर करावे.
- V) नियंत्रक, शिधावाटप व संचालक नागरी पुरवठा, मुंबई यांनी स्वीय प्रपंजी लेख्याचे जमा/खर्चा
संदर्भात कोषागार यांच्याकडील जमा/खर्चाच्या नोंदी बरोबर दरमहा ताळमेळ घेवून शिल्लक बरोबर
असल्याची खात्री करावी व त्याबाबत वित्तीय सल्लागार व उपसचिव, कार्यालयास मासिक अहवाल
सादर करावा.

- VI) नियंत्रक, शिधावाटप व संचालक नागरी पुरवठा, मुंबई यांनी दरमहा संकलित मासिक लेखा (PLA-२) महालेखापाल कार्यालय व वित्तीय सल्लागार व उपसचिव, अन्न नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण विभाग यांना दर महिन्याला सादर करावा.
- VII) नियंत्रक, शिधावाटप व संचालक नागरी पुरवठा यांनी दरमहा रोख लेखा (PLA-7) व H-2,SO3, SO4,R (थेट उचलीचा अहवाल) वित्तीय सल्लागार व उपसचिव, यांना दर महिन्याला सादर करावा.
- VIII) नियंत्रक, शिधावाटप व संचालक नागरी पुरवठा, मुंबई, यांनी स्वीय प्रपंजी लेखाचा प्रत्येक आर्थिक वर्षाचा प्रपत्र लेखा वित्तीय सल्लागार व उपसचिव, यांना ३० जुनपर्यंत वार्षिक सादर करावा.
- IX) वित्त विभागाकडून वेळोवेळी जमा व खर्चाबाबत दिलेल्या निर्देशानुसार स्वीय प्रपंजी लेखात जमा व प्रदानाची कार्यवाही करावी.
- X) स्वीय प्रपंजी लेखा खात्याचे महालेखापाल, प्रशासनिक विभाग, वित्तीय सल्लागार व उपसचिव, व संचालनालय, लेखा व कोषागारे, मुंबई यांच्याकडून नियमित लेखा परिक्षण करण्यात येईल.
- XI) महाराष्ट्र कोषागार नियम, १९६८, नियम-५१९ नुसार ठेव लेख्यामध्ये जमा असलेल्या शिल्लक रक्कमेपेक्षा कोणत्याही परिस्थितीत अधिक रक्कम काढण्यात येऊ नये.
- XII) उपरोक्त स्वीय प्रपंजी लेखाखात्याचे व्यवहार नियंत्रक, शिधावाटप व संचालक नागरी पुरवठा, मुंबई यांनी हाताळावेत. तथापि त्यांना सदर खात्याचे व्यवहार हाताळण्यासाठी अन्य कोणत्याही अधिकाऱ्यांना प्राधिकृत करता येणार नाही.
६. सदर शासन निर्णय वित्त विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र २०/कोषा प्रशा-५ दि.३१.०१.२०२३ व महालेखापाल, (लेखा व हकदारी)-१ महाराष्ट्र, मुंबई यांचे अनौपचारिक संदर्भ क्र.अ.ना.पु.व ग्रा.सं.विभाग/युओआर-१९०/२०२२-२३/१९३२ दि.३०/०३/२०२३ अन्वये व त्यांच्या सहमतीने निर्गमित करण्यात येत आहे.
७. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२३०६१४१५५४१००१०६ असा आहे. सदर शासन निर्णय डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.
- महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(शितल रामटेके)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन.

प्रत:-

- १) मा.मंत्री, अ.ना.पु.व ग्रा.सं.विभाग यांचे खाजगी सचिव
- २) मा.राज्यमंत्री, अ.ना.पु.व ग्रा.सं.विभाग यांचे खाजगी सचिव
- ३) महालेखापाल-१ (लेखा व अनुज्ञेयता) लेखा व परीक्षा, महाराष्ट्र, मुंबई
- ४) महालेखापाल -२ (लेखा व अनुज्ञेयता) लेखा व परीक्षा, महाराष्ट्र, नागपूर.
- ५) अ.मु.स./प्र.स./सचिव, अन्न नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण विभाग, मंत्रालय, मुंबई.

- ६) सर्व सहसचिव/उपसचिव, अन्न नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- ७) सर्व विभागीय आयुक्त
- ८) नियंत्रक, शिधावाटप व संचालक नागरी पुरवठा, मुंबई.
- ९) नियंत्रक, वैधमापन शास्त्र, मुंबई.
- १०) उप संचालक, पुरवठा आयुक्त कार्यालय, मुंबई.
- ११) वित्तीय सल्लागार व उपसचिव, मुंबई
- १२) सर्व जिल्हाधिकारी
- १३) सर्व उप आयुक्त (पुरवठा)
- १४) अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई
- १५) निवासी लेखा परिक्षा अधिकारी, मुंबई
- १६) सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी.
- १७) प्रबंधक, राज्य ग्राहक तक्रार निवारण आयोग, मुंबई
- १८) ग्राहक कल्याण सल्लागार समिती, मुंबई.
- १९) सचिव, राज्य अन्न आयोग, मुंबई
- २०) उपसंचालक, संचालनालय नागरी पुरवठा (गोदाम/वाहतूक) मुंबई.
- २१) वित्त विभाग (व्यय-१०, कोषा-प्रशा-५) मंत्रालय, मुंबई.
- २२) निवडनस्ती नापु/१२.